İNFAK

- لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ
- ***Sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça "iyi" ye eremezsiniz. Her ne harcarsanız, Allah onu hakkıyla bilir.***[1]
- Dinî anlamıyla infak, genel olarak insanın dünyada kazandığı, kendisine rızık olarak verilen şeyleri, mal ve mülkünü Allah rızası için başkalarına vermek suretiyle elden çıkarmasıdır.

---

[1] Al-i İmran, 3/92.

İslam’ın İnfak Anlayışı:

- İslam Dinine göre; Mülk Allah’ındır, insanlar ise sadece mülkün mutasarrıfıdırlar. Yâni mülk üzerinde tasarrufta bulunma yetkisine sahiptirler. Mülkün sahibi (Allah), tasarrufta bulunana (kula), tasarrufu altındaki malda fakirlerin de haklarının bulunduğunu bildirmiştir.

- وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

- ***“Onların (zenginlerin) mallarında muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır.”*[2]**

[2] Zariyat, 19.

- Şu halde infak aslında sadece bir “ihsan” (iyilik) değil, aynı zamanda bir görevdir. Görevi yerine getiren kimse ise karşılığını görevi veren Allah’tan alır.

- Bundan dolayı, insan ruhunun derinliklerinde yatan “beğenilme”, “takdir edilme” ihtiyacı, kulluk görevleri noktasında pasif konumdandır.

İnfakın Hikmeti:

- Birincisi, muhtaç olana yardım ve onu kendine yeterli bir hâle getirmektir. Yani düşkünün elinden tutup kaldırmaktır.

- Diğeri ise, zekat gibi ön şartları olmadığı için infak, malî durumu nasıl olursa olsun, herkese iyilikte ve yardımda bulunma imkânı vermektedir. Böylece zekâtla mükellef olmayanlar da, Allah rızası için vermenin maddî ve manevî gelirinden istifade ederler. İnfak vasıtasıyla, kendilerine zekât verilmeyen anne-baba ve evlât gibi yakınlara da yardım edilmiş olur.

İnfakın Psikolojik Faydaları

- İnsanın dünyevileşmesinde mühim noktalardan birisi, dünyevî şeylerin, özellikle de servetin insan psikolojisi üzerindeki etkisidir.
- Kur'an, bu durumu "istiğna", yani kendini yeterli görme, Allah'a muhtaç hissetmeme olarak tasvir eder. Bu his ve kabul, bir başkaldırıyı, tuğyanı, fesadı ve neticede inkârı sinesinde barındırır.
- Negatif anlamda insan-metâ' ilişkisine değinen pek çok âyetler vardır.
- ***"Hayır, insan kendisini müstağni görerek azıp haddi aştı"*** (Alâk Sûresi, 96/6-7) âyeti, insanın, kendini yeterli görmekle, Allah'ı ve Âhiret'i unuttuğu, neticede dünyevileşme batağına saplandığını belirtir.

- ***"Malının kendisini ebedileştirdiğini zanneder."*** (Hümeze Sûresi, 104/3) âyeti, mal ve mülkün insanı ebediyet vehmine sürüklediği, fakat herkes gibi onu da ölümden kurtaramaması bir yana, dünyada onu hapsettiği maddenin boğucu duvarlarının Âhiret'te de Cehennem olarak tecelli edeceği ikazında bulunur.

- İşte, dünya metâ'ının insan üzerindeki söz konusu menfî, boğucu baskısına karşı, insanın sinesini imana ve yüzünü uhrevî âleme yöneltici en mühim faktörlerden birisi infaktır.

İnfakın Sosyolojik Faydaları

- Fertleri, manevî hasletlerini yitirmiş, cimrilik, istiğnâ ve inkâr gibi şeylerle köreltip dünyevileşmiş bir toplumda, fert-toplum, toplum-fert münasebeti ve etkileşmesi sebebiyle dünya hırsı, bencillik, israf, lüks ve servetle şımarma ön plana çıkar; özellikle bu menfî sıfatlarda öne çıkan kimseler, toplumu daha bir yozlaşmaya ve çöküşe götürür.

- Allah yolunda, insanlığın yararına yapılan infakın, toplumların varlıklarını idamede, sosyal yapılanmaları üzerinde etkileri vardır. Sosyal dayanışma ve yardımlaşma hem içtimaî hayatın kalitesini yükseltir, hem de umumî huzura büyük ölçüde zemin hazırlar. Medeniyetlerin ve milletlerin gerek inşasında, gerekse çöküşünde verme kültürünün (infak) rolü büyüktür.

- Toplumlardaki dünyevileşmeyi, dolayısıyla da yozlaşmayı ve çürümeyi hazırlayan temel faktörlerden birisi, israf ve lükstür. Bu durum, ya infakın ihmaliyle ve terkiyle, ya da onun gerektiği yere, gerektiği şekilde ve gereken niyetle verme olmaktan çıkıp, lükse, israfa ve savurganlığa dönüşmesiyle meydana gelir. Bir toplumda, infak terk edilirse o cemiyet helâk sürecine girmiş demektir.

- Nitekim Peygamber Efendimiz, cimriliğe (şuhh) karşı inananları uyarmış ve onu toplumların helâk sebebi/sebeplerinden biri olarak nitelemiştir.

- Rasulullah buyurdu ki:

- «اتَّقُوا الظُّلْمَ، فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَاتَّقُوا الشُّحَّ، فَإِنَّ الشُّحَّ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، حَمَلَهُمْ عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَاءَهُمْ وَاسْتَحَلُّوا مَحَارِمَهُمْ»

- *Zulümden sakının! Çünkü zulüm kıyamet gününde karanlıklar olacaktır. Cimrilikten de sakının! Çünkü cimrilik sizden öncekileri helak etmiş, onları birbirlerinin kanlarını dökmeye, haramlarını helâl saymaya sevk etmiştir.*[3]

---

[3] Müslim.

- Toplumun ekonomik gücünün belli bir kesimin tekelinde toplanması ve bunun bir yol hâline gelmesi, sosyal dengesizlikleri, dolayısıyla da toplumun bölünüp parçalanmasını beraberinde getirir.

- İnsanlık tarihinin her döneminde, Allah'ın kendilerine verdiği bol mal-mülkten dolayı şımarıp israfa ve inkâra sapanlar, diğer insanlara yardım etmeyi düşünmeyen müsrif ve mütref (lüks ve refahtan şımarmış) kişiler, toplumların çöküşünü hazırlamışlardır. Gerçekten gerek cimrilik, gerekse israf ve mütref olma, medeniyetleri içten içe çökerten, mukavemetlerini kıran ölümcül bir illettir.

- Bu husus Kur'an'da şöyle vurgulanır:

- وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا

- ***Herhangi bir beldeyi helâk etmek istediğimizde, oranın lüks içinde yaşayan şımarıklarına (mütrefîn) emrederiz de orada onlar itaatten çıkarlar. Bu sebeple o belde hakkında cezalandırma hükmü kesinleşir. Biz de orayı yerle bir ederiz.***[4]

[4] İsra, 17/16.

- Kur'an sermayenin belli ellerde, mutlu bir azınlıkta toplanmaması için insanları uyarıyor:

- كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ

- ***Mal, içinizde zenginlerin arasında dolaşan bir devlet olmasın.***[5]

- Sermayenin belli ellerde kalmasını önleyip imkanların en azından makul düzeyde paylaşımının yolu, herkesin çalıştığının ve kabiliyetinin karşılığını aldığı bir sistemden geçer. Bu da iyi yetişmiş, birbirine saygı duyan ve birbirine ihtiyacı olduğuna inanan insanlardan oluşan toplumların işidir.

---

[5] Haşr, 59/7.

- Rasulullah buyurdular ki:
- *"Bir adam ‘bu gece sadaka vereceğim’ dedi ve gidip sadakasını bir fahişeye verdi. Halk, ‘Bu gece bir fahişeye sadaka verildi’ diye dedikodu etti.*
- *Sadaka veren adam ise, ‘Allah’ım! Fahişeye verdiğim sadakadan dolayı sana hamd olsun. Bu gece de bir sadaka vereceğim’ dedi ve gidip sadakayı bir zengine verdi. Bu sefer de, ‘Bir zengine sadaka verildi’ diye dedikodu ettiler.*
- *Adam, ‘Allah’ım! Zengine verdiğim sadakadan dolayı sana hamd olsun. Bu gece de sadaka vereceğim’ dedi ve gidip sadakayı bir hırsıza verdi. Yine, ‘Hırsıza sadaka verildi’ diye dedikodu yaptılar.*
- *Adam, ‘Allah’ım! Hırsıza verdiğim sadakadan dolayı sana hamd olsun" dedi.*

- *Kendisine şöyle denildi: Verdiğin sadakalar kabul edildi.* Zira, belki *verdiğin sadakalar sayesinde o fahişe fuhuştan vazgeçecek, belki o zengin senden ibret alacak ve Allah'ın kendisine verdiği maldan infak edecek, belki de o hırsız hırsızlıktan vazgeçecek."*[6]

[6] Müslim, Nesai.

Allah Yolunda İnfak Etmeyenlerin Ahiretteki Cezası

- ...وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلاَ يُنفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ {} يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْنِزُونَ

- ***Altın ve gümüşü yığıp da onları Allah yolunda harcamayanlar yok mu, işte onlara elem verici bir azabı müjdele!***
- ***(Bu paralar) cehennem ateşinde kızdırılıp bunlarla onların alınları, yanları ve sırtları dağlanacağı gün (onlara denilir ki): "İşte bu kendiniz için biriktirdiğiniz servettir. Artık yığmakta olduğunuz şeylerin (azabını) tadın!"***[7]

---

[7] Tevbe, 9/34-35.

- **وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ**

- ***Allah'ın, kereminden kendilerine verdiklerini (infakta) cimrilik gösterenler, sanmasınlar ki o, kendileri için hayırlıdır; tersine bu onlar için pek fenadır. Cimrilik ettikleri şey de kıyamet gününde boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır.***[8]

---

[8] Al-i İmran, 3/180.

- **هَا أَنتُمْ هَؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلْ فَإِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ**

- ***İşte sizler Allah yolunda harcamaya davet ediliyorsunuz. İçinizden bazıları cimrilik ediyor. Her kim cimrilik ederse, ancak kendine eder. Ganî ve müstağnî Allah'tır, muhtaç olan sizlersiniz. Şayet, imandan, takvadan ve infaktan yüz çevirirseniz, Allah yerinize başka bir millet getirir de, onlar sizin gibi hayırsız, itaatsiz olmazlar.***[9]

[9] Muhammed, 47/38.

Bu Dünyada İnfak Etmeyenlerin Ahiretteki Pişmanlığı

- وَأَنْفِقُوا مِنْ مَا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلاَ أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ

- ***Herhangi birinize ölüm gelip de: Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden olsam! demesinden önce, size verdiğimiz rızıktan harcayın.***[10]

[10] Münafikun, 66/10.

İnfakın Fazileti

- الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلاً وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

- ***Şeytan, fakirleşirsiniz diye korkutup, size cimriliği, çirkin şeyleri emreder, sadaka verdirmek istemez. Allah ise kendi lütfundan size mağfiret ve bol nimet vadediyor. Allah'ın ihsanı geniştir, her şeyi hakkıyla bilendir.***[11]

---

[11] Bakara, 268.

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- ***Ey iman edenler! Kendisinde artık alış-veriş, dostluk ve kayırma bulunmayan gün (kıyamet) gelmeden önce, size verdiğimiz rızıktan hayır yolunda harcayın. Gerçekleri inkâr edenler elbette zalimlerdir.***[12]

---

[12] Bakara, 2/254.

- قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

- ***De ki: Rabbim, kullarından dilediğine bol rızık verir ve (dilediğinden de) kısar. Siz hayra ne harcarsanız, Allah onun yerine başkasını verir. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.***[13]

[13] Sebe, 34/39.

- مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِئَةُ حَبَّةٍ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

- ***Allah yolunda mallarını harcayanların örneği, yedi başak bitiren bir dane gibidir ki, her başakta yüz dane vardır. Allah dilediğine kat kat fazlasını verir. Allah'ın lütfu geniştir, O her şeyi bilir.[14]***

---

[14] Bakara, 2/261.

- **وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلِأَنْفُسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ**

- ***Hayır olarak harcadıklarınız kendi iyiliğiniz içindir. Yapacağınız hayırları ancak Allah'ın rızasını kazanmak için yapmalısınız. Hayır olarak verdiğiniz ne varsa; karşılığı size tam olarak verilir ve asla haksızlığa uğratılmazsınız.***[15]

[15] Bakara, 2/272.

- İbnu Ömer anlatıyor: "Rasulullah minberde, sadakadan ve dilenmeye tevessül etmemekten bahsettiği sırada şöyle buyurdu:

- الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَي

- *"Üstteki el, alttaki elden hayırlıdır!"*

- وَالْعُلْيَا هِيَ الْمُنْفِقَةُ وَالسُّفْلَي هِيَ السَّائِلَةُ

- "Üstteki" infak eden, "alttaki" de dilenen demektir.“[16]

---

[16] Buhari, Müslim.

- Rasulullah buyurdu ki:
- اِتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ
- *"Yarım hurma ile de olsa kendinizi ateşten koruyun"*[17]

******

- Rasulullah buyurdu ki:
- مَا نَقَصَ مَالٌ مِنْ صَدَقَةٍ، وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا، وَلَا تَوَاضَعَ عَبْدٌ لِلَّهِ إِلَا رَفَعَهُ اللَّهُ
- *Mal sadaka ile eksilmez. Allah affı sebebiyle kulun izzetini artırır. Allah için mütevazî olan bir kimseyi Allah yüceltir.*[18]

[17] Buhari, Müslim.
[18] Müslim, Tirmizi.

- "Rasulullah buyurdular ki:
- مَا مِنْ أَحَدٍ يَمُوتُ إِلَّا نَدِمَ
- *«Ölüp de pişman olmayan yoktur»*
- قَالُوا: وَمَا نَدَامَتُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟
- «Onun pişmanlığı nedir? Ey Allah'ın Rasulü» dediler.
- قَالَ: إِنْ كَانَ مُحْسِنًا نَدِمَ أَنْ لَا يَكُونَ ازْدَادَ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا نَدِمَ أَنْ لَا يَكُونَ نَزَعَ
- Rasulullah; *«İyi yolda olan hayrını daha çok artırmadığı için pişman olur, nedamet duyar. Kötü yolda olan da nefsini kötülükten çekip almadığına pişman olur, nedamet duyar»*[19]

---

[19] Tirmizi.

- Rasulullah buyurdular ki:

- لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَتْلُوهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَهُوَ يُنْفِقُهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ

- *"İki kişiye karşı hased caizdir: Birincisi o kimsedir ki, Allah kendisine Kur'ân-ı Kerim'i nasib etmiştir, o da onu, gece ve gündüz boyu ikame eder. İkincisi de o kimsedir ki, Allah Teâla ona mal vermiştir de o da gece ve gündüz (hak yolda) infak eder."*[20]

---

[20] Buhari.

- "Rasulullah buyurdular ki:

- اَلسَّخِيُّ قَرِيبٌ مِنَ اللَّهِ، قَرِيبٌ مِنَ النَّاسِ، قَرِيبٌ مِنَ الْجَنَّةِ بَعِيدٌ مِنَ النَّارِ؛ وَالْبَخِيلُ بَعِيدٌ مِنَ اللَّهِ، بَعِيدٌ مِنَ النَّاسِ، بَعِيدٌ مِنَ الْجَنَّةِ، قَرِيبٌ مِنَ النَّارِ؛ وَلَجَاهِلٌ سَخِيٌّ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ عَابِدٍ بَخِيلٍ

- *«Cömert kişi Allah'a yakındır, insanlara yakındır, cennete yakındır, cehennemden uzaktır. Cimri ise Allah'tan uzaktır, insanlardan uzaktır, cennetten uzaktır, cehenneme yakındır. Câhil cömert kişiyi Allah, cimri ibadet düşkününden daha çok sever.''*[21]

---

[21] Tirmizi.

- Rasulullah buyurdu ki:
- *"Şu Uhud dağı altın olarak elime geçse üçüncü geceyi ondan bende bir dinar bulunduğu halde geçirmek istemem. Yalnız borç ödemek için ayırdığım dinar bunun dışında olur, -Önüne, sağına ve soluna saçma işareti yaparak- Onu Allah'ın kullarına bu şekilde dağıtmak isterim.*
- إِنَّ الْأَكْثَرِينَ هُمُ الْأَقَلُّونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَنْ قَالَ هَكَذَا وَهَكَذَا وَهَكَذَا
- *Şüphesiz malı çok olanlar, kıyamet günü sevabı en az olanlardır. Yine yoksullara tasaddukta bulunma işareti yaparak, bu durumda olanlar müstesnadır"*[22]

[22] Müslim.

İnfakta Usül

- İnfak eden kişi ve maksadı açısından bakıldığında, öncelikle infakın sırf Allah rızası için olması gerekmektedir:

- إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا

- ***Ve derler ki, biz size sırf Allah rızası için ikram ediyoruz, yoksa sizden bir karşılık istemediğimiz gibi, bir teşekkür bile beklemiyoruz.***[23]

[23] İnsan, 76/9.

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُم بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

- ***Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı halde malını gösteriş için harcayan kimse gibi, başa kakmak ve incitmek suretiyle, yaptığınız hayırlarınızı boşa çıkarmayın. Böyleleri durumu, üzerinde biraz toprak bulunan düz kayaya benzer ki, sağanak bir yağmur isabet etmiş de onu çıplak pürüzsüz kaya haline getirivermiştir. Bunlar kazandıklarından hiçbir şeye sahip olamazlar. Allah, kâfirleri doğru yola iletmez.***[24]

[24] Bakara, 2/264.

- İnfakta önemli bir nokta da infak edilen şeyin iyi ve kaliteli olmasıdır:

- **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ**

- ***Ey İman edenler! Kazandığınız şeylerin ve yerden sizin faydanız için bitirdiğimiz ürünlerin temiz ve güzel olanlarından Allah yolunda harcayın. Siz göz yummadan, içinize yatmaksızın almayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkmayın. İyi bilin ki Allah, her şeyden müstağnidir, asıl hamde lâyık olan O'dur.***[25]

---

[25] Bakara, 2/267.

- Konunun ahlakî çerçevesini oluşturan bir başka ilke ise, yapılan harcamanın israfa dönüşmemesidir. Zira infak bir harcama olmakla beraber, asla bir savurganlık, hesabını bilmeme ve israf değildir:

- لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا

- ***İmkânı geniş olan imkânına göre nafakayı bol versin. Nasibi sınırlı olan ise Allah'ın kendisine bahşettiği imkân ölçüsünde nafakada bulunsun. Allah, herkesi sadece verdiği imkân ölçüsünde sorumlu tutar. Allah, sıkıntının ardından kolaylık ihsan eder.***[26]

---

[26] Talak, 65/7.

- وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا

- ***Rahmanın kulları, harcamalarında ne israf eder, ne de eli sıkı davranırlar; bu ikisi arasında bir denge tuttururlar.***[27]

[27] Furkan, 25/67.

- Yine Kur'an'a göre, yapılan harcamaların ahlâkiliği hususunda genel bir değer ölçüsü de, insanların inanç ve ibadet hürriyetlerini kısıtlama ve ortadan kaldırma maksadı gütmemektir. İnsanlığın aleyhine yapılan harcamalar ahlâkî açıdan değersiz ve makbul infakın dışındadır:

- ***Kâfirler, insanları Allah yolundan uzaklaştırmak için mallarını harcıyorlar. Daha da harcayacaklar.***[28]

- ***Onlar, 'Rasûlullah'ın etrafındaki fakirlere infak etmeyin ki dağılsınlar' diyen bedbahtlardır. Hâlbuki göklerin ve yerin bütün hazineleri Allah'ındır, lâkin münafıklar bunu bilmezler, anlamazlar.***[29]

---

[28] Enfal, 8/36.
[29] Münafikun, 63/7.

Her Şartta İnfak Etmek

- الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

- ***O takvâ sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever.***[30]

[30] Al-i İmran, 3/134.

İnfakı Gizli Yapmak

- إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

- ***Eğer sadakaları (zekât ve benzeri hayırları) açıktan verirseniz ne âlâ! Eğer onu fakirlere gizlice verirseniz, işte bu sizin için daha hayırlıdır. Allah da bu sebeple sizin günahlarınızı örter. Allah, yapmakta olduklarınızı bilir.***[31]

[31] Bakara, 2/271.

- اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلاَنِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

- *"Mallarını gece ve gündüz, gizli ve açık hayra sarf edenler var ya, onların mükâfatları Allah katındadır. Onlara korku yoktur, üzüntü de çekmezler."*[32]

[32] Bakara, 2/274.

Kimlere İnfak Edilir

- لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُم بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

- ***(Yapacağınız hayırlar,) kendilerini Allah yoluna adamış, bu sebeple yeryüzünde kazanç için dolaşamayan fakirler için olsun. Bilmeyen kimseler, iffetlerinden dolayı onları zengin zanneder. Sen onları simalarından tanırsın. Çünkü onlar yüzsüzlük ederek istemezler. Yaptığınız her hayrı muhakkak Allah bilir.***[33]

[33] Bakara, 2/273.

- ***"Birr" (iyilik), yüzlerinizi doğuya ya da batıya doğru çevirmeniz değildir. Lâkin birr, Allah'a, Âhiret Günü'ne, meleklere, kitaplara, peygamberlere iman eden, hoşlandığı malını Allah'ı hoşnut etmek için yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalan gariplere, isteyenlere ve boyunduruk altında kalıp hürriyetine kavuşmak isteyen köle ve esirlere veren, namazı hakkıyla ifa edip zekâtı veren, sözleştiği zaman sözlerinde duran, hele hele sıkıntı ve hastalık hâllerinde, savaşın sıkıntıları sırasında sabreden kimselerin davranışlarıdır. İşte onlardır iddialarında samimi olanlar ve işte onlardır her türlü fenalıktan korunan takva sahipleri.***[34]

---

[34] Bakara, 2/177.

- Amr ibn Cemûh, bir ara Rasulullah'a gelerek mallarımızı nerelere vereceğiz, nelere harcayacağız diye sormuştu. Bunun üzerine şu âyet nazil oldu:

- يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

- ***Sana, kimlere ve ne harcayacaklarını sorarlar. De ki: İnfak edeceğiniz mal, ana-baba, akrabalar, yetimler, yoksullar ve yolda kalmış gariplere gidecektir. Hayır olarak daha ne yaparsanız, Allah muhakkak onu bilir.***[35]

---

[35] Bakara, 2/215.

- إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- ***Zekâtlar; ancak, yoksulların, miskinlerin, zekât tahsili işinde çalışanların, kalpleri İslâm'a ısındırılmak istenenlerin, kölelerin, borçluların, Allah yolunda cihad edenlerin ve yolcuların hakkıdır. Bu, Allah tarafından farz kılınmıştır.***[36]

[36] Tevbe, 9/60.

İnfaka Yakınlarından Başlamak

- Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

- أَفْضَلُ دِينَارٍ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ دِينَارٌ يُنْفِقُهُ عَلَى عِيَالِهِ وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى دَابَّتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

- *"Bir kimsenin sarf edeceği en faziletli dinar, kendi aile fertlerine infak ettiği dinarla, Allah yolunda hayvanına ve yine Allah yolunda cihad edecek olan arkadaşlarına harcadığı dinardır"*[37]

[37] Müslim, Tirmizi.

- Rasulullah buyurdu ki:

- دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيلِ اللهِ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي رَقَبَةٍ، وَدِينَارٌ تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلَى مِسْكِينٍ، وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ، أَعْظَمُهَا أَجْرًا اَلَّذِي أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ

- *Allah yolunda harcanan, bir köle azadı için sarf edilen, bir yoksula verilen veya ailenin geçimi için harcadığın paraların sevap bakımından en üstününü aile fertlerine yapılan harcamadır.*[38]

---

[38] Müslim.

Kafirlerin İnfaka Bakışı

- وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنُطْعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

- ***Onlara ne zaman, Allah'ın size lutfettiğinden, muhtaçlar için harcayın denilse, kafirler müminlere şöyle derler: Allah'ın dilediği takdirde rızıklandıracağı kimseleri biz mi doyuracağız? Siz böyle ne sapık düşünürsünüz.***[39]

---

[39] Yasin, 36/47.

Ölen Kimse Adına Sadaka Verilebilir mi?

- Hz. Peygamber'e bir adam gelerek şöyle demiştir:
- أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ (صعلم) فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أُمِّيَ افْتُلِتَتْ نَفْسَهَا وَلَمْ تُوصِ وَأَظُنُّهَا لَوْ تَكَلَّمَتْ تَصَدَّقَتْ أَفَلَهَا أَجْرٌ إِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا قَالَ « نَعَمْ.
- *"Ey Allah'ın elçisi! Annem ansızın öldü, vasiyet de etmedi. Öyle sanıyorum ki, konuşmuş olsa sadaka verilmesini vasiyet ederdi. Acaba onun adına ben sadaka versem, anneme sevap olur mu?" demiş. Hz. Peygamber; "Evet" cevabını vermiştir"*[40]

[40] Müslim.

- Hz. Enes (r.a), Rasulullah (s.a.s)'e; "Biz ölülerimize dua ediyor, onlar adına sadaka veriyor ve haccediyoruz. Acaba bunların sevabı onlara ulaşıyor mu?" diye sormuş, Allah elçisi şöyle cevap vermiştir: *"Şüphesiz, onlara ulaşır ve onlar sizden birinizin hediyeye sevindiği gibi ona sevinirler"*[41]

---

[41] Müslim.

Diğer Sadaka Çeşitleri

- Rasulullah buyurdu ki:

- كُلُّ سُلَامَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ تَعْدِلُ بَيْنَ الْاِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ...

- *"İçinde güneş doğan her gün, insanların her bir mafsalı için kendilerine bir sadaka gerekir. Meselâ; İki kişinin arasında adaletle hükmetmen bir sadakadır…*

- وَتُعِينُ الرَّجُلَ فِي دَابَّتِهِ فَتَحْمِلُهُ عَلَيْهَا أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ وَكُلُّ خَطْوَةٍ تَمْشِيهَا إِلَى الصَّلاَةِ صَدَقَةٌ وَتُمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ

- *Hayvanına binmek isteyen bir kimseye yardım ederek, hayvana bindirmen veya eşyasını hayvana yüklemen bir sadakadır. Güzel söz bir sadakadır. Namaza giderken attığın her adım sadakadır. Gelip geçene sıkıntı veren şeyleri yoldan kaldırman bir sadakadır"*[42]

---

[42] Buhari, Müslim.

- Rasulullah buyurdu ki:

- تَبَسُّمُكَ فِى وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ وَأَمْرُكَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهْيُكَ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَإِرْشَادُكَ الرَّجُلَ فِى أَرْضِ الضَّلاَلِ لَكَ صَدَقَةٌ وَبَصَرُكَ لِلرَّجُلِ الرَّدِىءِ الْبَصَرِ لَكَ صَدَقَةٌ وَإِمَاطَتُكَ الْحَجَرَ وَالشَّوْكَةَ وَالْعَظْمَ عَنِ الطَّرِيقِ لَكَ صَدَقَةٌ وَإِفْرَاغُكَ مِنْ دَلْوِكَ فِى دَلْوِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ.

- *Kardeşine tebessüm etmen sadakadır, iyiliği emredip kötülükten sakındırman sadakadır, yolunu kaybetmişe yol tarif etmen sadakadır, yoldaki taşı, dikeni ve kemiği kaldırman sadakadır, a'maya yardım etmen sadakadır, kovandan kardeşinin kovasına su doldurman sadakadır.*[43]

---

[43] Tirmizi.

Bir İnfak Örneği:

- MESCİD-İ Saadet'te Ashab-ı Kiram toplanmışlar, Allah'ın Rasûlünü dinlemekteydiler. Peygamber Efendimiz ise, şu ayeti okuyordu:
- لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللّٰهَ بِهِ عَلِيمٌ
- Âyet-i Kerîmeyi büyük bir dikkat ve hassasiyetle dinleyenlerin içinde Ebu Talha da bulunuyordu. Ebu Talha'nın Mescid-i Saadet'e yakın bir yerde, içinde 600 hurma ağacı bulunan pek kıymetli bir hurma bahçesi vardı.
- Bu zat derin bir huşu içinde Âyet-i Kerimeyi dinledikten soma ayağa kalkarak şu açıklamayı yaptı.

- “Yâ Rasûlallâh, benim servetim içinde en kıymetli ve bana en sevgili olan, işte şu şehrin içindeki sizin de bildiğiniz bahçemdir. Bu andan itibaren Allah rızası için onu Allah'ın Rasûlüne bırakıyorum. İstediğiniz gibi tasarruf eder, dilediğiniz fakire verebilirsiniz.”
- Bu sözleri söyledikten soma Ebu Talha, sevinçli ve neş'eli bir hal ile kararını tatbik için Mescid-i Şerifden çıkarak bahçeye gitti.
- Bir hurma ağacının gölgesinde oturan hanımı ile duvarın dışında bekleyen Ebu Talha arasında şu ibretli konuşma geçti:
- Hanımı: "Yâ Eba Talha, duvarın dışında ne bekliyorsun? İçeri girsene!"
- Ebu Talha: "Ben içeri giremem, sen eşyanı toplayıp da dışarı çık!"
- Hanımı: "- Neden yâ Eba Talha, bu bahçe bizim değil mi? "
- Ebu Talha: "- Hayır, artık bu bahçe Medine fukarasınındır” diyerek Âyet-i Kerîmeyi ve verdiği kararını anlattı.

- Hanımının " İkimiz namına mı, yoksa şahsın için mi bağışladın? " diye bir sualine "-ikimiz namına" diye cevap veren Ebu Talha, bu sefer hanımından şu sözleri işitti:
- " - Allah senden razı olsun Eba Talha. Etrafımızdaki fakirleri gördükçe aynı şeyi düşünürdüm de sana söylemeye bir türlü cesaret edemezdim; Allah hayrımızı kabul buyursun, işte ben de geliyorum! "

Bir Kıssa:

- Cafer b. Ebu Talib'in oğlu Abdullah, sıcak bir günde, bir kabilenin hurmalığına inmişti. Abdullah burada dinlenirken, hurmalıkta çalışan köleye, yemek vakti üç parça ekmek geldiğini gördü. Adam ekmeklerden birini ağzına götürmek üzereydi ki, birden önünde açlığı her halinden belli bir köpek belirdi.
- Köle elindeki ekmeği köpeğin önüne attı. Köpek ekmeği derhal yedi. Köle ekmeğin ikinci parçasını da attı. Köpek bunu da bir kerede sildi süpürdü. Köle bunun üzerine üçüncü parçayı da köpeğe verdi. Kalkıp, yeniden işine dönmek üzereydi ki, olup biteni uzaktan seyreden Abdullah, yaklaşıp sordu:
- "Ey köle, bugünkü yiyeceğin ne kadardı?"
- Köle sıkılarak cevap verdi: - "İşte bu üç parça ekmek."
- "O halde neden kendine hiç ayırmadın?"

- "Baktım ki, hayvan çok aç. O halde bırakmak istemedim."
- "Peki sen ne yiyeceksin şimdi?"
- "Oruç tutacağım."
- Bunun üzerine, Abdullah b. Cafer, köleden sahibini, evinin nerede olduğunu sordu. Sonra da gidip adamdan bu hurmalığı içindeki köleyle birlikte satın aldı. Sonra döndü, köleye bu tarlayı ve onu sahibinden satın aldığını söyledi ve ekledi:
- "Seni azad ediyorum. Bu hurmalığı da sana hediye ediyorum."
- Kendisine; "Ama o köpeğe topu topu üç parça ekmek vermiş; sense ona koskoca bir hurmalığı ve hürriyetini vermişsin" dediklerinde, şu karşılığı verirdi:
- "Ama o elindeki her şeyi verdi; ben ise elimdekinin bir kısmını...!